ESPOONLAHDEN KOULU

“Yhdessä vahvaksi yhteisöksi”

Kiusaamisen ehkäisemisen suunnitelma

2022-2023

SISÄLTÖ SIVU

1. Oikeus turvalliseen kouluympäristöön 2
2. Oppilaiden hyvinvoinnista huolehtiminen 2
3. Velvollisuus puuttua konflikteihin kuuluu kaikille 2
4. Miten Espoonlahden koulussa toimitaan kiusaamistapauksissa? 3
   - Verso-sovittelu
   - Aikuisjohtoinen restoratiivinen sovittelu
   - Kiva-menetelmä
5. Kiusaamistapausten käsittelyn prosessi Espoonlahden koulussa 4

1. Oikeus turvalliseen kouluympäristöön

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Siihen kuuluu sekä fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja koulun henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Oppimisympäristön turvallisuuden edistäminen on osa kouluyhteisömme toimintakulttuuria. Se otetaan huomioon koulun kaikessa toiminnassa. Toimintakulttuurimme keskeisenä ajatuksena on, että oppilaat ja henkilökunta tuntevat koulumme turvalliseksi, rauhalliseksi ja viihtyisäksi paikaksi opiskella ja työskennellä.

2. Oppilaiden hyvinvoinnista huolehtiminen

Hyvinvointityö on aivan keskeisellä sijalla luotaessa turvallista oppimisympäristöä. Tällä tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä.

Hyvinvointityö on yhteisöllistä työtä ja vastuun siitä kantavat kaikki koulun aikuiset. Se edellyttää keskinäistä luottamusta ja yhteistyötä. Oppilaan koulunkäynnin tärkein tukija koulussa on ensisijaisesti opettaja. Opettajalla on merkittävä rooli havaitessaan ja puuttuessaan varhaisessa vaiheessa oppilaan ongelmiin. Hyvinvointityö on osana kouluyhteisön toimintakulttuuria. Kehitämme hyvinvointia tukevaa oppimisympäristöä ja vahvistamme koulun yhteisöllistä toimintatapaa. Yhteisöllisyyttä tuetaan edistämällä oppilaan ja huoltajan osallisuutta.

Pääpaino koulussamme on kiusaamisen ennaltaehkäisyssä. Ennaltaehkäisyä toteutetaan oppilaiden osallistamisella koulun päivittäiseen toimintaan oppilaskunnan hallituksen, tukioppilaiden ja Verson kautta.

Hyvinvointityöllä edistetään myönteistä vuorovaikutusta ja keskinäisen huolenpidon ilmapiiriä sekä puututaan tarvittaessa ongelmiin. Tavoitteena on luoda terve ja turvallinen oppimis- ja kasvuympäristö, suojata mielenterveyttä ja ehkäistä syrjäytymistä sekä edistää kouluyhteisön hyvinvointia. Kouluyhteisön tehtävänä on seurata jokaisen oppilaan kokonaisvaltaista hyvinvointia ja tarvittaessa tukea oppilasta ja puuttua hyvinvoinnissa tapahtuviin muutoksiin yhteistyössä huoltajan kanssa.

Oppilaiden välisten ristiriitojen, häirinnän, kiusaamisen ja väkivallan ehkäisemiseksi, estämiseksi sekä selvittämiseksi käytämme valtakunnallisesti hyväksi havaittuja menetelmiä, esimerkiksi vertaissovittelua, restoratiivista aikuisjohtoista sovittelua sekä KiVa-menetelmän materiaaleja ja toimintatapoja soveltaen niitä koulumme toimintakulttuuriin.

3. Velvollisuus puuttua konflikteihin kuuluu kaikille

Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy sekä siihen puuttuminen kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville. Väkivalta, kiusaaminen tai häirintä voi olla suoraa tai epäsuoraa sanallista tai fyysistä voimankäyttöä tai sosiaalista manipulointia, joka loukkaa ihmisen fyysistä, psyykkistä tai sosiaalista itsemääräämisoikeutta.

Vaikka perusvastuu kasvatuksesta on vanhemmilla, koulun vastuulla on se, mitä oppilaiden kesken koulussa tapahtuu. Koulun vastuulla on pyrkiä huolehtimaan siitä, ettei kukaan joudu systemaattisen kiusaamisen ja häirinnän kohteeksi koulussa.

4. Miten Espoonlahden koulussa toimitaan kiusaamistapauksissa?

Konfliktitilanteen tullessa esille tehdään siitä kirjallinen ilmoitus Sopu-tiimille. Käytössä on sähköinen ilmoituskaavake oppilaille ja opettajille. Sopu-tiimi päättää, miten tilannetta lähdetään hoitamaan.

Konfliktin osapuolten kanssa keskustellaan mahdollisimman pian. Ensitapaamisen jälkeen siirrytään käyttämään joko Verso-sovittelua, aikuisjohtoista sovittelua tai KiVa-menetelmän mukaisia yksilökeskusteluja.

1. Verso-sovittelu

Verso eli vertaissovittelu on ratkaisukeskeisyyteen pohjautuva menetelmä, jolla puututaan mieltä pahoittavaan toimintaan mahdollisimman varhain.

Koulussamme koulutetaan vertaissovittelijaoppilaita vuosittain. Oppilaat seuraavat sovittelussa vaitiolovelvollisuuden, puolueettomuuden, vapaaehtoisuuden ja ratkaisujen etsimisen periaatteita ja auttavat ristiriitojen osapuolia löytämään itse ratkaisun määrätyn toimintamallin mukaan. Sovittelun lopuksi tehdään osapuolia koskeva sopimus, jonka toteutumista seurataan.

Vertaissovittelun periaatteisiin kuuluu se, että osapuolille annetaan mahdollisuus sopia konflikti ja oppia tilanteesta ilman ulkopuolisten puuttumista asiaan. Siksi sovittelusta ei tiedoteta huoltajia tai koulun henkilökuntaa.

2. Aikuisjohtoinen restoratiivinen sovittelu

Oppilaiden välisten ristiriitojen ratkaisemiseksi koulussamme on käytössä restoratiiviset aikuissovittelijat. Aikuisjohtoisen sovittelun vetäjinä toimivat Espoonlahden koulun opettajat, jotka ovat saaneet restoratiivisen sovittelukoulutuksen. Sovittelu perustuu osapuolien yhteistyöhalukkuuteen. Aikuisjohtoisessa sovittelussa ristiriitatilanne käydään kokonaisvaltaisesti läpi ja sopimuksen pitävyyttä seurataan.

Tarpeen vaatiessa voidaan käyttää koulun ulkopuolista sovittelijaa.

Sovittelusta tiedotetaan huoltajille Wilma-viestillä (tai kirjeellä), jossa kerrotaan oppilaan osallistuneen sovitteluun. Sovittelu perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja luottamuksellisuuteen, näin ollen huoltaja voi tiedustella lisätietoa asiasta omalta lapseltaan EI sovittelijoilta.

3. KiVa-menetelmän mukaiset yksilökeskustelut

KiVa Koulun tavoitteena on häirinnän ja kiusaamisen vähentäminen, ennaltaehkäiseminen ja seurauksien minimointi. KiVa Koulu tarjoaa tähän työhön konkreettisen toimenpideohjelman. Koulussamme käytetään Kiva Koulu -menetelmän materiaaleja ja toimintatapoja soveltaen niitä koulumme toimintakulttuuriin. Lähtökohtaisesti KiVa-menetelmällä hoidetaan ne konfliktitilanteet, joissa osapuolet eivät kykene keskustelemaan keskenään asian selvittämiseksi. Huoltajia tiedotetaan keskusteluista kirjeitse.

5. Kiusaamistapausten käsittelyn prosessi Espoonlahden koulussa

1. Lähtökohtaisesti jokainen koulun aikuinen puuttuu havaitsemiinsa konflikteihin ja kiusaamistilanteisiin välittömästi. Oppilaiden kanssa keskustellaan heti, jonka jälkeen opettaja tekee tilanteesta sähköisen ilmoituksen SOPU-tiimille.

2. SOPU-tiimi seuraa ilmoituksia ja arvioi, millaisin toimenpitein tilannetta selvitetään. SOPU-tiiimin käytössä on edellä mainitut sovittelu- ja keskustelumenetelmät.

3. Mikäli toimenpiteistä huolimatta kiusaaminen jatkuu edelleen, siirretään tapaus rehtorille ja oppilashuoltoryhmälle. Lisäksi tarvittaessa voidaan käyttää perusopetuslain mukaisia kurinpitotoimia, ilmoitusta sosiaaliviranomaisille ja/tai poliisille.